

WYTYCZNE EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO (UE) 2020/1554**z dnia 14 października 2020 r.****zmieniające wytyczne EBC/2011/23 w odniesieniu do częstotliwości przekazywania Europejskiemu Bankowi Centralnemu sprawozdawczości dotyczącej jakości statystyki zagranicznej (EBC/2020/52)**

RADA PREZESÓW EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając Statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, w szczególności art. 3 ust. 1, art. 3 ust. 3, art. 5 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 14 ust. 3 i art. 16,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2533/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczące zbierania informacji statystycznych przez Europejski Bank Centralny ⁽¹⁾, w szczególności art. 4,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Oceny jakości danych dotyczących statystyki zagranicznej dokonuje się w oparciu o ramowe zasady dotyczące jakości statystyki Europejskiego Banku Centralnego (EBC); ocena ta obejmuje regularne przekazywanie sprawozdań Radzie Prezesów przez Zarząd EBC. Monitorowanie jakości danych ma kluczowe znaczenie i powinno odbywać się w sposób terminowy.
- (2) Należy jednak dążyć do osiągnięcia odpowiedniej równowagi pomiędzy potrzebą monitorowania a częstotliwością przekazywania odpowiednich informacji Radzie Prezesów. Niezbędna jest zatem zmiana częstotliwości przekazywania przez Zarząd Radzie Prezesów sprawozdań dotyczących jakości statystyki zagranicznej. Umożliwienie przeprowadzenia analizy jakości wymaga przedłożenia pierwszego sprawozdania Radzie Prezesów przez Zarząd po przyjęciu niniejszych wytycznych do końca 2022 r.
- (3) Pojęcia wykorzystywane do gromadzenia i opracowywania statystyki zagranicznej są jednoznaczne i dobrze zdefiniowane w szóstym wydaniu podręcznika Międzynarodowego Funduszu Walutowego na temat bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej (BPM6) ⁽²⁾. Pojęcia te wymagają jednak często objaśnień, które mogą być szczególnie istotne w kontekście dokładnego sporządzania agregatów dla strefy euro. Dlatego niezbędne jest uaktualnienie pojęć dotyczących rachunku finansowego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej określonych w załączniku III do wytycznych Europejskiego Banku Centralnego 2012/120/UE (EBC/2011/23) ⁽³⁾.
- (4) W przypadku stwierdzenia poważnych problemów z jakością danych Zarząd powinien dysponować instrumentem w postaci przedstawiania w razie potrzeby Radzie Prezesów dodatkowych sprawozdań. Z tego samego powodu należy przyznać Zarządowi swobodę korzystania z tego instrumentu od 2022 r.
- (5) Zgodnie z ramowymi zasadami EBC dotyczącymi jakości statystyki niektóre informacje zawarte w takich sprawozdaniach powinny być dostępne publicznie.
- (6) Od dnia 1 marca 2021 r. wytyczne Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2018/1151 (EBC/2018/19) ⁽⁴⁾ stanowią, że Zarząd EBC przekazuje Radzie Prezesów sprawozdania dotyczące jakości statystyki zagranicznej. W celu osiągnięcia właściwej równowagi pomiędzy potrzebą monitorowania a częstotliwością przekazywania odpowiednich informacji Radzie Prezesów częstotliwość określona w wytycznych EBC/2011/23 powinna zostać zmieniona na okresy dwuletnie. Dlatego też, z uwagi na wymogi przejrzystości, należy wprowadzić odpowiedni odstęp czasowy pomiędzy stosowaniem wymogu corocznego przekazywania informacji zgodnie z wytycznymi (UE) 2018/1151 a stosowaniem najnowszego wymogu przekazywania informacji w okresach dwuletnich zgodnie z niniejszymi wytycznymi. Krajowe banki centralne (KBC) i Zarząd EBC powinny zatem być zobowiązane do stosowania się do niniejszych wytycznych od dnia 1 lipca 2021 r.

⁽¹⁾ Dz.U. L 318 z 27.11.1998, s. 8.

⁽²⁾ Dostępne pod adresem: <https://www.imf.org/>.

⁽³⁾ Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego 2012/120/UE z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie wymogów sprawozdawczości statystycznej Europejskiego Banku Centralnego w zakresie statystyki zagranicznej (EBC/2011/23) (Dz.U. L 65 z 3.3.2012, s. 1).

⁽⁴⁾ Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2018/1151 z dnia 2 sierpnia 2018 r. zmieniające wytyczne EBC/2011/23 w sprawie wymogów sprawozdawczości statystycznej Europejskiego Banku Centralnego w zakresie statystyki zagranicznej (EBC/2018/19) (Dz.U. L 209 z 20.8.2018, s. 2).

(7) Wytyczne EBC/2011/23 powinny zatem zostać odpowiednio zmienione,

PRZYJMUJE NINIEJSZE WYTYCZNE:

Artykuł 1

Zmiany

W wytycznych EBC/2011/23 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Z zastrzeżeniem zadań EBC w zakresie monitorowania określonych w załączniku V KBC zapewniają – tam gdzie jest to właściwe, we współpracy z innymi właściwymi władzami zgodnie z art. 4 – monitorowanie i ocenę jakości informacji statystycznych przekazywanych do EBC. EBC ocenia te dane w podobny i terminowy sposób.

Zarząd EBC składa Radzie Prezesów co dwa lata sprawozdanie w sprawie jakości statystyki zagranicznej przekazywanej EBC. Sprawozdanie takie Zarząd przekazuje Radzie Prezesów do zakończenia roku następującego po zakończeniu danego okresu dwuletniego. Pierwsze sprawozdanie dwuletnie przekazuje się do końca 2022 r. Zarząd może udostępniać takie sprawozdania lub ich części opinii publicznej.”;

2) w art. 6 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Od dnia 1 stycznia 2022 r., w przypadku zaobserwowania poważnych problemów z jakością danych, Zarząd może przedstawiać Radzie Prezesów w razie potrzeby dodatkowe sprawozdania.”;

3) załącznik III podlega zmianom zgodnie z załącznikiem do niniejszych wytycznych.

Artykuł 2

Skuteczność i implementacja

1. Niniejsze wytyczne stają się skuteczne z dniem zawiadomienia o nich krajowych banków centralnych państw członkowskich, których walutą jest euro.
2. Banki centralne Eurosystemu stosują się do postanowień niniejszych wytycznych od dnia 1 lipca 2021 r.

Artykuł 3

Adresaci

Niniejsze wytyczne są adresowane do wszystkich banków centralnych Eurosystemu.

Sporządzono we Frankfurcie nad Menem dnia 14 października 2020 r.

W imieniu Rady Prezesów EBC
Prezes EBC
Christine LAGARDE

ZAŁĄCZNIK

Punkt 1, podpunkt „C. Rachunek finansowy i międzynarodowa pozycja inwestycyjna” w załączniku III do wytycznych EBC/2011/23 otrzymuje brzmienie:

„C. Rachunek finansowy i międzynarodowa pozycja inwestycyjna

Generalnie w rachunku finansowym zapisuje się transakcje na aktywach i zobowiązaniach finansowych pomiędzy rezydentami a nierezydentami. Jednakże właściwe sporządzenie agregatów strefy euro wymaga, aby wszystkie przypadki wymiany instrumentów finansowych wyemitowanych przez nierezydentów pomiędzy jednostkami instytucjonalnymi będącymi rezydentami, oraz wszystkie przypadki wymiany instrumentów finansowych wyemitowanych przez rezydentów pomiędzy jednostkami instytucjonalnymi będącymi nierezydentami, były zapisywane jako transakcje finansowe, tj. ściśle według ujęcia dłużnik/wierzyciel.

W rachunku finansowym transakcje rejestruje się w ujęciu netto: nabycie netto aktywów finansowych odpowiada nabyciu aktywów pomniejszonemu o zmniejszenie stanu aktywów.

Międzynarodowa pozycja inwestycyjna (MPI) prezentuje, na koniec każdego kwartału, wartość aktywów finansowych rezydentów danej gospodarki stanowiących należności od nierezydentów, oraz zobowiązania rezydentów danej gospodarki wobec nierezydentów, plus wartość złota kruszcowego jako aktywa rezerwowego. Różnica pomiędzy aktywami a pasywami stanowi saldo MPI i odzwierciedla wartość albo należności netto albo zobowiązań netto wobec reszty świata.

Wartość MPI na koniec okresu wynika z pozycji na koniec poprzedniego okresu, transakcji w bieżącym okresie oraz innych zmian będących konsekwencją innych czynników niż transakcje pomiędzy rezydentami a nierezydentami, które mogą być związane z innym zmianami ilościowymi i aktualizacją wyceny w wyniku zmian kursów walut lub cen.

Zgodnie z podziałem funkcjonalnym transgraniczne transakcje i pozycje finansowe klasyfikuje się jako inwestycje bezpośrednie, inwestycje portfelowe, finansowe instrumenty pochodne (niewłączone do aktywów rezerwowych) oraz pracownicze opcje na akcje, pozostałe inwestycje i aktywa rezerwowe. Transgraniczne transakcje i pozycje finansowe wykazywane są następnie w podziałach według rodzaju instrumentu i sektora instytucjonalnego.

Podstawą wyceny transakcji i pozycji są ceny rynkowe. Pozycje w instrumentach niezbywalnych, tj. kredyty i pożyczki, depozyty i inne kwoty do otrzymania/zapłacenia, wycenia się według wartości nominalnej. Jednak transakcje w tych instrumentach wycenia się według cen rynkowych. W celu uwzględnienia różnicy pomiędzy wyceną transakcji po cenach rynkowych i wyceną pozycji według wartości nominalnej sprzedający rejestruje aktualizacje wyceny w wyniku innych zmian cen w okresie, w którym ma miejsce sprzedaż, równe różnicy pomiędzy wartością nominalną a wartością transakcji, podczas gdy kupujący rejestruje odwrotną kwotę jako aktualizacje wyceny w wyniku innych zmian cen. Podobne zapisy mają miejsce dla transakcji i pozycji w udziałach kapitałowych z tytułu inwestycji bezpośrednich, gdzie pozycje te odzwierciedlają fundusze własne według wartości księgowej (zob. następny punkt).

Rachunek finansowy bilansu płatniczego i MPI zawiera zapisy kompensujące naliczone przychody z tytułu instrumentów sklasyfikowanych w odpowiednich kategoriach funkcjonalnych.

6.1. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Inwestycje bezpośrednie są związane z sytuacją, w której rezydent danej gospodarki kontroluje lub ma znaczący wpływ na zarządzanie przedsiębiorstwem będącym rezydentem innej gospodarki. Zgodnie ze standardami międzynarodowymi (BPM6) dowodem istnienia takiego stosunku jest bezpośrednie lub pośrednie posiadanie co najmniej 10 % całkowitej liczby głosów w przedsiębiorstwie będącym rezydentem danej gospodarki przez inwestora będącego rezydentem innej gospodarki. Zgodnie z tym kryterium stosunek inwestycji bezpośredniej może istnieć pomiędzy wieloma wzajemnie powiązаныmi przedsiębiorstwami, niezależnie od tego, czy powiązanie to dotyczy jednej czy kilku sieci. Stosunek ten może rozciągać się na spółki zależne, pośrednio zależne i stowarzyszone podmiotu bezpośredniego inwestowania. Po ustaleniu istnienia inwestycji bezpośredniej wszystkie późniejsze przepływy finansowe/pozycje pomiędzy powiązаныmi podmiotami wykazuje się jako transakcje/pozycje inwestycji bezpośrednich.

Kapitał własny obejmuje udziały kapitałowe w oddziałach, jak również podmiotach zależnych i stowarzyszonych. Reinvestowane zyski obejmują zapis kompensujący dla udziałów inwestora bezpośredniego w dochodach niepodzielonych w formie dywidendy przez podmioty zależne lub powiązane oraz dochody oddziałów nieprzekazane inwestorowi bezpośrednio i rejestrowane w pozycji »dochody z inwestycji« (zob. 3.2.3).

Udziały kapitałowe i zadłużenie z tytułu inwestycji bezpośrednich podlegają dalszemu podziałowi według typu relacji pomiędzy podmiotami oraz według kierunku inwestycji. Można wyróżnić trzy typy stosunku inwestycji bezpośredniej:

- a) inwestycja inwestora bezpośredniego w podmiotach bezpośredniego inwestowania. Kategoria ta obejmuje transakcje (i pozycje) inwestycji od inwestora bezpośredniego do podmiotów bezpośredniego inwestowania (bez względu na to, czy podlegają one bezpośredniej czy pośredniej kontroli albo bezpośredniemu czy pośredniemu wpływowi);
- b) inwestycja odwrotna. Ten rodzaj stosunku obejmuje transakcje (i pozycje) inwestycji od podmiotów bezpośredniego inwestowania do inwestora bezpośredniego;
- c) pomiędzy podmiotami w grupie podmiotów powiązanych kapitałowo. Ten rodzaj stosunku obejmuje transakcje (i pozycje) inwestycji pomiędzy przedsiębiorstwami, z których żadne nie podlega kontroli ani wpływowi drugiego, ale które wspólnie podlegają kontroli lub wpływowi tego samego inwestora bezpośredniego.

W odniesieniu do wyceny pozycji inwestycji bezpośrednich udziały w spółkach giełdowych wycenia się według cen rynkowych. Natomiast udziały w podmiotach bezpośredniego inwestowania, które nie są notowane na giełdzie, wycenia się według wartości księgowej, stosując wspólną definicję obejmującą następujące pozycje księgowe:

- (i) kapitał wpłacony (z wyłączeniem akcji własnych oraz z uwzględnieniem rezerwy z tytułu agia emisyjnego akcji);
- (ii) wszystkie rodzaje rezerw (w tym także dotacje inwestycyjne, jeżeli wytyczne księgowe traktują je jako rezerwy spółki);
- (iii) niepodzielone zyski po uwzględnieniu strat (w tym także wynik roku bieżącego).

W przypadku udziałów kapitałowych w spółkach nienotowanych na giełdzie transakcje zapisywane w rachunku finansowym mogą różnić się od wartości funduszy własnych wycenianych według wartości księgowej rejestrowanych w MPI. Różnice te rejestruje się jako aktualizacje wyceny w wyniku innych zmian cen.

Zaleca się jako dobrą praktykę, aby wszystkie państwa członkowskie rozpoczęły zbieranie danych dotyczących udziałów oraz reinwestowanych zysków bezpośrednich inwestycji zagranicznych na podstawie badań ankietowych bezpośrednich inwestycji zagranicznych przeprowadzanych co najmniej raz do roku (*).

(*) Należy zaprzestać następujących niewłaściwych praktyk: (i) pozostawiania podmiotom sprawozdającym możliwości wyboru kryterium wyceny (wartości rynkowej lub wartości księgowej); (ii) stosowania metody stałej inwentaryzacji/kumulacji dla transakcji bilansu płatniczego do wyliczania pozycji.

6.2. Inwestycje portfelowe

Inwestycje portfelowe obejmują transakcje i pozycje, których przedmiotem są dłużne lub udziałowe papiery wartościowe niewłączone do inwestycji bezpośrednich lub aktywów rezerwowych. Inwestycje portfelowe obejmują udziały kapitałowe, akcje funduszy inwestycyjnych oraz dłużne papiery wartościowe, z wyjątkiem tych, które zostały sklasyfikowane jako inwestycje bezpośrednie lub aktywa rezerwowe. Inwestycje portfelowe nie obejmują takich transakcji jak repo czy pożyczki papierów wartościowych. Transakcje i pozycje inwestycji portfelowych wycenia się według cen rynkowych. Jednak w przypadku inwestycji portfelowych, których przedmiotem są papiery wartościowe nienotowane na giełdzie, mogą pojawić się różnice w wycenie transakcji i pozycji, podobnie jak w przypadku inwestycji bezpośrednich, których przedmiotem są papiery wartościowe nienotowane na giełdzie. Także w tym przypadku różnice te wykazuje się jako aktualizacje wyceny w wyniku innych zmian cen.

Wspólne zasady zbierania danych dotyczących inwestycji portfelowych znajdują się w załączniku VI.

6.2.1. UDZIAŁOWE PAPIERY WARTOŚCIOWE

Udziały kapitałowe obejmują wszystkie instrumenty stwierdzające udział w wartości przedsiębiorstw i instytucji finansowych lub jednostek typu przedsiębiorstwo, pozostającej po zaspokojeniu roszczeń wszystkich wierzycieli. W przeciwieństwie do dłużnych papierów wartościowych udziałowe papiery wartościowe nie przyznają jego posiadaczowi prawa do ustalonej z góry kwoty czy kwoty ustalonej według określonego wzoru. Udziałowe papiery wartościowe obejmują papiery wartościowe notowane na giełdzie i nienotowane na giełdzie.

Papiery wartościowe notowane na giełdzie to udziałowe papiery wartościowe notowane na uznanej giełdzie papierów wartościowych lub innego rodzaju rynku wtórnym. Papiery wartościowe nienotowane na giełdzie to udziałowe papiery wartościowe, które nie są notowane na żadnej giełdzie papierów wartościowych.

6.2.2. AKCJE FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

Akcje funduszy inwestycyjnych są emitowane przez fundusze inwestycyjne. W przypadku funduszy powierniczych określa się ją mianem «udziałów jednostkowych» (units). Fundusze inwestycyjne są przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania, za których pośrednictwem inwestorzy składają środki w celu inwestowania w aktywa finansowe lub niefinansowe. Akcje funduszy inwestycyjnych odgrywają wyspecjalizowaną rolę w pośrednictwie finansowym jako rodzaj zbiorowego inwestowania w inne aktywa, dlatego są one ujmowane odrębnie od pozostałych udziałów kapitałowych. Ponadto odmienny jest sposób ujmowania generowanych przez nie dochodów, ponieważ konieczne jest oszacowanie reinwestowanych zysków.

6.2.3. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE

Dłużne papiery wartościowe są zbywalnymi instrumentami stwierdzającymi zobowiązanie. Zalicza się do nich weksle, obligacje, zbywalne certyfikaty depozytowe, bony komercyjne, skrypty dłużne, papiery wartościowe zabezpieczone aktywami, instrumenty rynku pieniężnego oraz inne podobne instrumenty znajdujące się w obrocie na rynkach finansowych. Transakcje i pozycje w dłużnych papierach wartościowych dzieli się według terminu pierwotnego na krótko- i długoterminowe.

6.2.3.1. KRÓTKOTERMINOWE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE

Krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe są płatne na żądanie lub emitowane z terminem pierwotnym do 1 roku włącznie. Krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe dają posiadaczowi bezwarunkowe prawo do otrzymania wskazanej w nich, określonej kwoty w określonym terminie. Instrumenty te są zwykle przedmiotem obrotu, z dyskontem, na zorganizowanych rynkach, przy czym dyskonto zależy od oprocentowania oraz terminu pozostającego do zapadalności.

6.2.3.2. DŁUGOTERMINOWE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE

Długoterminowe dłużne papiery wartościowe są to papiery emitowane z terminem pierwotnym powyżej 1 roku albo bez określonego terminu (z wyjątkiem papierów płatnych na żądanie, które są zaliczane do krótkoterminowych dłużnych papierów wartościowych). Długoterminowe dłużne papiery wartościowe dają posiadaczowi a) bezwarunkowe prawo do ustalonego dochodu pieniężnego lub ustalonego w umowie zmiennego dochodu pieniężnego (gdzie płatności odsetek są niezależne od przychodów dłużnika); oraz b) bezwarunkowe prawo do ustalonej kwoty tytułem spłaty kapitału w określonym terminie lub terminach.

Zapisanie transakcji w bilansie płatniczym następuje w momencie zarejestrowania przez wierzyciela lub dłużnika należności lub zobowiązań w ich księgach. Transakcje zapisuje się według rzeczywistej otrzymanej lub zapłaconej ceny, pomniejszonej o prowizję i wydatki. Dlatego w przypadku papierów wartościowych z kuponami odsetkowymi uwzględnia się odsetki narosłe od ostatniej płatności odsetkowej, a w przypadku papierów wartościowych emitowanych z dyskontem – odsetki zakumulowane od czasu emisji. Uwzględnienie narosłych odsetek jest wymagane zarówno w przypadku rachunku finansowego bilansu płatniczego, jak i MPI; zapisom tym powinny odpowiadać zapisy kompensujące na odpowiednich rachunkach dochodów.

6.3. Finansowe instrumenty pochodne (niewłączone do aktywów rezerwowych) oraz pracownicze opcje na akcje

Pochodny instrument finansowy jest to instrument finansowy powiązany z innym określonym instrumentem finansowym, wskaźnikiem lub towarem, poprzez które można samoistnie obracać określonym ryzykiem finansowym (takim jak ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko zmian cen papierów udziałowych i towarów, ryzyko kredytowe itp.) na rynkach finansowych. Kategoria ta wykazywana jest odrębnie od innych kategorii, ponieważ wiąże się ona z przeniesieniem ryzyka, a nie dostarczeniem środków lub innych zasobów. W przeciwieństwie do innych kategorii funkcjonalnych finansowe instrumenty pochodne nie generują dochodów pierwotnych. Przepływy netto powiązane z odsetkowymi instrumentami pochodnymi są zapisywane jako finansowe instrumenty pochodne, nie jako dochód z inwestycji. Transakcje i pozycje w finansowych instrumentach pochodnych ujmuje się odrębnie od wartości pozycji bazowych, z którymi są one powiązane. W przypadku opcji rejestruje się całą premię (tj. cenę zakupu/sprzedaży opcji i opłatę manipulacyjną). Zwrotne depozyty zabezpieczające obejmują gotówkę lub inne zabezpieczenie złożone w celu ochrony partnera transakcji przed ryzykiem niewykonania zobowiązań. Są one klasyfikowane jako depozyty w pozycji »pozostałe inwestycje« (jeżeli zobowiązania dłużnika są zaliczane do szerokiego pieniądza) lub w pozycji »inne kwoty do otrzymania/zapłaconia«. Niepodlegające zwrotowi depozyty zabezpieczające (zwane także zmiennymi depozytami zabezpieczającymi) pomniejszają zobowiązanie finansowe powstałe w związku z instrumentem pochodnym, dlatego są one klasyfikowane jako transakcje finansowymi instrumentami pochodnymi.

Wycena finansowych instrumentów pochodnych dokonywana jest na zasadzie bieżącej aktualizacji rynkowej (marked-to-market). Zmiany cen instrumentów pochodnych wykazuje się jako zyski lub straty z tytułu posiadania aktywów (aktualizacje wyceny w wyniku innych zmian cen). Zapisanie transakcji w finansowych instrumentach pochodnych następuje w momencie zarejestrowania przez wierzyciela lub dłużnika należności lub zobowiązań w ich księgach. Z uwagi na problemy praktyczne związane z wyodrębnieniem przepływów aktywów i pasywów dla niektórych instrumentów pochodnych wszystkie transakcje dotyczące finansowych instrumentów pochodnych rejestrowane są w bilansie płatniczym strefy euro w ujęciu netto. W statystyce MPI aktywne i pasywne pozycje finansowych instrumentów pochodnych wykazywane są w ujęciu brutto, z wyjątkiem finansowych instrumentów pochodnych zaliczanych do aktywów rezerwowych, które wykazywane są w ujęciu netto. Ze względów praktycznych wbudowanych instrumentów pochodnych nie wykazuje się odrębnie od instrumentu bazowego, z którym są one powiązane.

Pracownicze opcje na akcje to opcje na zakup udziałów kapitałowych danej spółki oferowane jej pracownikom jako forma wynagrodzenia. Opcje na akcje przyznawane pracownikom, które mogą być przedmiotem obrotu na rynkach finansowych bez ograniczeń, klasyfikuje się jako finansowe instrumenty pochodne.

6.4. Pozostałe inwestycje

Pozostałe inwestycje to kategoria rezydualna, która obejmuje pozycje i transakcje nieuwzględnione w inwestycjach bezpośrednich, inwestycjach portfelowych, finansowych instrumentach pochodnych i pracowniczych opcjach na akcje oraz aktywach rezerwowych. W zakresie, w jakim poniższe kategorie aktywów i pasywów finansowych nie zostały włączone do inwestycji bezpośrednich lub aktywów rezerwowych, pozostałe inwestycje obejmują: a) pozostałe udziały kapitałowe, b) gotówkę i depozyty, c) kredyty i pożyczki (w tym wykorzystanie kredytów MFW), d) systemy ubezpieczeniowe, emerytalno-rentowe i standaryzowanych gwarancji, e) kredyty handlowe i zaliczki, f) inne kwoty do otrzymania/zapłacenia oraz g) alokację specjalnych praw ciągnięcia (SDR) (zasoby SDR należą do aktywów rezerwowych).

W przypadku kredytów i pożyczek, depozytów i innych kwot do otrzymania/zapłacenia sprzedawanych z dyskontem wartości transakcji zapisywane w rachunku finansowym mogą różnić się od wartości nominalnych zapisywanych w MPI. Różnice te rejestruje się jako aktualizacje wyceny w wyniku innych zmian cen.

6.4.1. POZOSTAŁE UDZIAŁY KAPITAŁOWE

Pozostałe udziały kapitałowe obejmują udziały w formie innej niż papiery wartościowe, stąd nie są one zaliczane do inwestycji portfelowych. Udział w kapitale niektórych organizacji międzynarodowych nie przyjmuje formy papierów wartościowych i w związku z tym jest klasyfikowany jako pozostałe udziały kapitałowe.

6.4.2. GOTÓWKA I DEPOZYTY

Gotówka i depozyty obejmują pieniądź w obiegu i depozyty. Depozyty są standaryzowanymi niezbywalnymi umowami oferowanymi zazwyczaj przez instytucje przyjmujące depozyty, pozwalającymi na złożenie, a następnie wycofanie zmiennej kwoty pieniężnej przez wierzyciela. Depozyty obejmują zwykle gwarancję dłużnika do zwrotu kapitału inwestorowi.

Rozróżnienie pomiędzy »kredytami i pożyczkami« a »gotówką i depozytami« zależy od charakterystyki kredytobiorcy. Oznacza to, że po stronie aktywnej środki pożyczone przez sektor posiadający pieniądź będący rezydentem bankom będącym nierezydentami należy wykazać jako »depozyty«, natomiast środki pożyczone przez sektor posiadający pieniądź będący rezydentem instytucjom niebankowym (tj. jednostkom instytucjonalnym innym niż banki) będącym nierezydentami należy wykazać jako »kredyty i pożyczki«. Po stronie pasywnej środki pożyczone przez instytucje niebankowe będące rezydentami, tj. niemonetarne instytucje finansowe, są zawsze wykazywane jako »kredyty i pożyczki«. Rozróżnienie to oznacza również, że wszystkie transakcje pomiędzy monetarnymi instytucjami finansowymi będącymi rezydentami a bankami będącymi nierezydentami klasyfikowane są jako »depozyty«.

6.4.3. KREDYTY I POŻYCZKI

Kredyty i pożyczki są aktywami finansowymi, które: a) zostają utworzone, gdy wierzyciel pożyczka środki bezpośrednio dłużnikowi; oraz b) są poświadczane dokumentami, które są niezbywalne. Kategoria ta obejmuje wszystkie kredyty i pożyczki, w tym kredyty hipoteczne, leasing finansowy oraz operacje typu repo. Wszystkie operacje z przyrzeczeniem odkupu, tj. transakcje repo, sell/buy-back oraz pożyczki papierów wartościowych (z zabezpieczeniem w formie gotówki), traktuje się jako zabezpieczone kredyty, a nie transakcje bezwarunkowej sprzedaży/kupna papierów wartościowych, i ujmuje w pozycji »pozostałe inwestycje« w sektorze rezydenta przeprowadzającego operację. Takie podejście, które jest ponadto zgodne z praktyką księgową banków i innych instytucji finansowych, w bardziej rzetelny sposób odzwierciedla ekonomiczny sens tych instrumentów finansowych.

6.4.4. SYSTEMY UBEZPIECZENIOWE, EMERYTALNO-RENTOWE I STANDARYZOWANYCH GWARANCJI

Kategoria ta obejmuje: a) rezerwy techniczne pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych, b) uprawnienia z tytułu ubezpieczeń na życie i rent, c) uprawnienia emerytalno-rentowe, należności funduszy emerytalno-rentowych od instytucji nimi zarządzających oraz uprawnienia do świadczeń innych niż emerytalne, oraz d) rezerwy na pokrycie żądań wypłaty z tytułu standaryzowanych gwarancji.

6.4.5. KREDYTY HANDLOWE I ZALICZKI

Kredyty handlowe i zaliczki to należności finansowe powstające z tytułu bezpośredniego udzielenia kredytu przez dostawców towarów i usług ich klientom oraz płatności zaliczkowe za prace niezakończone lub planowane, w formie przedpłaty dokonywanej przez klientów na poczet jeszcze niedostarczonych towarów lub niezrealizowanych usług. Kredyty handlowe i zaliczki powstają, gdy płatność za towary lub usługi nie następuje jednocześnie ze zmianą własności towaru lub świadczeniem usługi.

6.4.6. INNE KWOTY DO OTRZYMANIA/ZAPŁACENIA

Kategoria ta obejmuje kwoty do otrzymania lub zapłacenia nieuwzględnione w kategorii »kredyty handlowe i zaliczki« lub »inne instrumenty«. Obejmuje ona aktywa finansowe i zobowiązania powstające jako odpowiedniki transakcji w przypadku, gdy zachodzi różnica w czasie między tymi transakcjami a płatnościami z ich tytułu. Inne kwoty do otrzymania/zapłacenia obejmują zobowiązania z tytułu podatków, zakupu i sprzedaży papierów wartościowych, opłaty z tytułu pożyczek papierów wartościowych, opłaty z tytułu pożyczek w złocie, wynagrodzenia, dywidendy oraz składki na ubezpieczenie społeczne, które zostały już naliczone, ale jeszcze nie zostały zapłacone.

6.4.7. ALOKACJA SPECJALNYCH PRAW CIĄNIENIA (SDR)

Alokację SDR-ów na rzecz członków MFW wykazuje się jako zobowiązanie zaciągnięte przez otrzymującego w pozycji »SDR« w pozostałych inwestycjach, z odpowiadającym im zapisem w pozycji »SDR« w aktywach rezerwowych.

6.5. Aktywa rezerwowe

Aktywa rezerwowe są aktywami zagranicznymi, które są łatwo dostępne i kontrolowane przez władze monetarne na potrzeby finansowania bilansu płatniczego, interwencji na rynku walutowym mających na celu wpływanie na kurs walutowy oraz inne podobne potrzeby (takie jak utrzymywanie zaufania do waluty i gospodarki czy wykorzystanie jako podstawa dla zaciągania kredytów za granicą). Aktywa rezerwowe muszą być aktywami w walutach obcych, należnościami od nierezydentów i aktywami, które istnieją w rzeczywistości. Kategoria ta nie obejmuje aktywów potencjalnych. Pojęciami, które mają podstawowe znaczenie dla kategorii aktywów rezerwowych, są pojęcia »kontroli« i »dostępności do wykorzystania« przez władze monetarne.

Aktywa rezerwowe strefy euro składają się z aktywów rezerwowych Eurosystemu, tj. aktywów rezerwowych EBC oraz aktywów rezerwowych krajowych banków centralnych (KBC) strefy euro.

Aktywa rezerwowe muszą: (i) znajdować się pod skuteczną kontrolą władz monetarnych Eurosystemu, tj. EBC lub KBC strefy euro; oraz (ii) być bardzo płynnymi, zbywalnymi i wiarygodnymi należnościami Eurosystemu od rezydentów spoza strefy euro, nominowanymi w walutach wymiennalnych innych niż euro, złocie monetarnym, transzy rezerwowej w MFW lub SDR-ach.

Definicja ta w sposób jednoznaczny wyklucza możliwość traktowania należności walutowych od rezydentów strefy euro oraz należności w euro jako aktywów rezerwowych, zarówno na poziomie krajowym, jak i na poziomie strefy euro. Podobnie, zgodnie z postanowieniami instytucjonalnymi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w definicji aktywów rezerwowych strefy euro nie mieszczą się pozycje walutowe sektora rządowego szczebla centralnego lub ministerstw finansów.

Aktywa rezerwowe EBC tworzone są zgodnie z art. 30 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych, w związku z czym uważa się je za pozostające pod bezpośrednią skuteczną kontrolą EBC. Dopóki nie nastąpi dalsze przeniesienie własności, aktywa rezerwowe utrzymywane przez KBC uznaje się za pozostające pod ich bezpośrednią i skuteczną kontrolą i traktuje jako aktywa rezerwowe danego KBC.

Rezerwy Eurosystemu prezentowane są w ujęciu brutto, bez pomniejszania o zobowiązania związane z rezerwami, z wyjątkiem aktywów rezerwowych zawartych w podkategorii »finansowe instrumenty pochodne«, które rejestruje się w ujęciu netto. Do wyceny stosuje się ceny rynkowe, a mianowicie:

a) dla transakcji – ceny rynkowe obowiązujące w momencie dokonania transakcji; oraz b) dla portfeli – średniorynkowe kursy zamknięcia na koniec okresu sprawozdawczego. Do przeliczania na euro transakcji i portfeli aktywów nominowanych w walutach obcych stosuje się, odpowiednio, rynkowe kursy walutowe obowiązujące w czasie dokonania transakcji oraz średniorynkowe kursy zamknięcia na koniec okresu sprawozdawczego.

Pogląd, iż inne płynne aktywa w walutach obcych, nieuwzględnione w pozycji »aktywa rezerwowe« statystyki bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej, również mogą być ważnym wskaźnikiem zdolności danego kraju do wywiązywania się ze zobowiązań walutowych, zyskał szerszą akceptację i został przyjęty przez MFW w »Specjalnym standardzie rozpowszechniania danych« (Special Data Dissemination Standard, SDDS). W celu obliczenia płynnych aktywów w walutach obcych należy uzupełnić dane dotyczące rezerw brutto o informacje na temat innych aktywów w walutach obcych i pasywów związanych z rezerwami. Miesięczne dane dotyczące aktywów rezerwowych (brutto) Eurosystemu są więc uzupełniane o informacje na temat pozostałych aktywów w walutach obcych oraz przewidywanych i warunkowych krótkoterminowych obciążeniach (netto) aktywów rezerwowych brutto w podziale według terminów wymagalności. Ponadto wymagany jest również, w terminie trzech miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego, podział walutowy aktywów rezerwowych brutto na nominowane w SDR-ach (kwota ogółem) i innych walutach (kwota ogółem).

6.5.1. ZŁOTO MONETARNE

Złoto monetarne to złoto, do którego tytuł posiadają władze monetarne (lub inne podmioty podlegające skutecznej kontroli władz monetarnych) i które jest utrzymywane jako aktyw rezerwowy. Złoto monetarne obejmuje złoto kruszcowe oraz rachunki złota niealokowanego prowadzone przez nierezydentów, które dają prawo żądania dostarczenia złota.

Zasoby złota monetarnego powinny pozostawać niezmienione we wszystkich odwracalnych transakcjach w złocie (swapy, operacje z przyrzeczeniem odkupu, kredyty i depozyty).

6.5.1.1. **Złoto kruszcowe** może mieć postać monet, wlewk lub sztab o zawartości czystego złota przynajmniej 995/1 000, w tym złota kruszcowego na rachunkach złota alokowanego.

6.5.1.2. **Rachunki złota niealokowanego** stanowią należność w złocie od podmiotu prowadzącego rachunek. W przypadku tych rachunków podmiot je prowadzący posiada tytuł do fizycznego złota alokowanego i przyznaje posiadaczom rachunków należność nominowaną w złocie. Rachunki złota niealokowanego niezaliczone do złota monetarnego zalicza się do pozostałych inwestycji jako gotówkę i depozyty.

6.5.2. SDR

SDR-y to zagraniczne aktywa rezerwowe tworzone przez MFW i przydzielane jego członkom dla uzupełnienia posiadanych przez nich oficjalnych aktywów rezerwowych. SDR-y mogą należeć wyłącznie do władz monetarnych krajów członkowskich MFW oraz ograniczonej liczby międzynarodowych instytucji finansowych, które są ich uprawnionymi posiadaczami.

6.5.3. TRANSZA REZERWOWA W MFW

Jest to suma: a) »transzy rezerwowej«, tj. kwoty walut obcych (w tym SDR-ów), jaką kraj członkowski może otrzymać od MFW w krótkim okresie czasu; oraz b) zadłużenia MFW w ramach umowy pożyczki w generalnym rachunku zasobów, która jest łatwo dostępna dla kraju członkowskiego.

6.5.4. INNE AKTYWA REZERWOWE

Inne aktywa rezerwowe obejmują gotówkę i depozyty, papiery wartościowe, finansowe instrumenty pochodne i inne należności. Depozyty obejmują depozyty dostępne na żądanie. Papiery wartościowe obejmują płynne i zbywalne udziały i dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez nierezydentów, w tym akcje lub jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych. Finansowe instrumenty pochodne zalicza się do aktywów rezerwowych wyłącznie jeżeli instrumenty pochodne odnoszące się do zarządzania aktywami rezerwowymi są integralnie związane z wyceną takich aktywów. Inne należności obejmują kredyty udzielone instytucjom niebankowym będącym nierezydentami, długoterminowe kredyty w rachunku powierniczym MFW oraz inne aktywa finansowe nieuwzględnione gdzie indziej, ale spełniające definicję aktywów rezerwowych.”.
